

VÄLIKYSYMYS 5/2005 vp

Fortum Oyj:n kannustinohjelmien kohtuullisuus

Eduskunnalle

Vanhasen ja Heinäluoman hallitus on kieltäytynyt pyrkimästä kohtuullistamaan valtion yli 50-prosenttisesti omistaman Fortum Oyj:n johdon kannustinohjelmia. Näin se hyväksyy kannustinohjelmien lopputuloksen.

Kyse on kuitenkin puolen miljardin euron arvoisesta edusta korkean palkan lisäksi suppeahkolle joukolle yhtiön henkilöstöstä. Tämä lisäetu syntyy aivan muusta kuin erinomaisesta liikkeenjohdollisesta tai muusta yrityksen menestystä siivittäneestä osaamisesta.

Fortumin kohdalla kyse ei ole vain hallituksen asenteesta optio- ja muihin johdon kannustinohjelmiin. Myös omistajaohjaus on linjatonta siinä tilanteessa, kun sähkön hintaa voi nostaa 19 %, vaikka kustannuskehitys ei anna siihen perusteita. Sekä korkean sähkön hinnan että kohtuuttomat optioedut maksaa perimmältään tavallinen suomalainen kuluttaja.

Maan hallitus ei ole käyttänyt hyväkseen yhtiön johdon kannustinjärjestelmässä olevaa mahdollisuutta ottaa huomioon poikkeuksellisten tekijöiden vaikutus eikä ole toiminut yhtiön hallituksessa yhtiön johdon ja avainhenkilöiden kohtuuttomien optiotulojen leikkaamiseksi.

On täysin kestäväntöntä, että hallitus kieltäytyy toimista silloinkin, kun jokin asia havaitaan kiistatta kohtuuttomaksi ja perusteettomaksi. Fortumin osalta näin on!

Puuttumattomuus ei suinkaan ole sattumaa. Se on osa Vanhasen ja Heinäluoman hallituksen johdonmukaista politiikkaa, jossa eriarvoisuuden lisääntymistä ei torjuta vaan päinvastoin pidetään

suotavana ja jossa hallitus omilla vero- ja muun yhteiskuntapolitiikan toimillaan lisää eriarvoisuutta.

Niinpä hallitus on toteuttanut ylisuuret ja hyväosaisia suosineet veronkevennykset ja alentanut pääomatulojen veroprosenttia. Hallitus aikoo poistaa varallisuusveron muutamalta kymmeneltä tuhannelta vuonna 2006. Lisäksi se aikoo poistaa tuloveroasteikosta yhden tuloluokan askeleena kohti tasaveroa. Tasaveron keskeinen tarkoitus on suurituloisimpien verotuksen keventäminen samalla, kun kansalaisten arjessa tarvitsemia palveluja on pakko rahoituksen vähetessä karsia.

Juuri valmistuneet vuoden 2004 lopulliset verotiedot kertovat selkeästi, että tulot ja vauraus ovat jakautuneet entistä epätasaisemmin yhteiskunnassa. Hyvän palkan lisäksi suurten yritysten johtajat saavat optioita ja muita palkkioita jopa moninkertaisesti vuosipalkan verran. Tästä huolimatta Vanhasen ja Heinäluoman hallitus kieltäytyy käyttämästä verotusta tuloerojen tasaamiseen ja haluaa poistaa viime vuonna 130 miljoonaa euroa valtiolle verotuloja tuottaneen varallisuusveron, jota on maksanut vain muutama kymmenen tuhatta Suomen rikkainta. Esimerkiksi perintöverotuksen kipeitä epäkohtia hallitus ei halua korjata. Samaan aikaan tuloveroa maksetaan sangen pienistäkin etuustuloista, vaikka pelkkä täysi kansaneläke onkin verosta vapaa.

Samalla kun harvahko joukko elää vaurauden ja yltäkylläisyyden keskellä Vanhasen hallituksen erityisessä suojeluksessa, moni on pakotettu elämään pätäkä- ja osa-aikatöiden epävarmuudes-

sa, saa olematonta perusturvaa tai opiskelee velaksi vailla varmuutta tulevasta työpaikasta. Köyhyysrajan alapuolella elää mittava joukko suomalaisia samanaikaisesti, kun hallitus ei halua puuttua valtionyhtiön kohtuuttomiin optio-etuihin.

Hallituksen suunnitelmat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelumaksujen lisäämiseksi kärjistyvät eriarvoisuutta entisestään. Jo toteutettu lääkekorvausuudistus lisää niiden pitkäaikaissairaiden maksurasitusta, joilla lääkekulut ja muut sairaudesta aiheutuvat kulut ovat muutoinkin korkeat.

Pienimpiin etuuksiin Vanhasen hallitus ei tee lainkaan tasokorotusta, kuten työmarkkinatukeen, tai sitten tekee vain aivan mitättömän tasokorotuksen, kuten kansaneläkkeen kohdalla.

Kattavan toimeentuloturvan lisäksi maamme sosiaaliturvajärjestelmän toisena peruspilarina ovat kaikille kuuluvat sosiaali- ja terveyspalvelut. Kunnalliset palvelut ovat kuntien talousvaikeuksien takia vakavasti uhattuina, eikä kunnissa ole näköpiirissä käännettä parempaan. Päinvastoin tilanne kriisiytyy yhä useammassa kunnassa ja kaikkialla maassa. Palvelujen saannin vaikeutuminen koskettaa eniten juuri vähävaraisimpia lapsiperheitä, ikääntyviä, työttömiä ja jopa tavallisia palkansaajia, joilla ei ole suurituloisten tapaan mahdollisuutta itse kustantaa palveluja kokonaisuudessaan. Hallitus ajaa pienten

koulujen lakkauttamista ja pakkosäästölakia vaikeuksissa oleville kunnille. Näillä palvelujen säästöillä ja maksuilla rahoitetaan hyvätuloisten ja äveriäiden veronkevennykset.

On tyrmistyttävää, että Vanhasen hallitus, jossa ovat mukana maan suurimmat kuntapuolueet, ei kannata vastuuta kuntien taloudesta ja palveluista. Päinvastoin hallituspuolueet ovat rikkoneet täysin vuoden takaiset kunnallisvaalilupauksensa eduskuntavaalilupauksista puhumattakaan.

Kansalaisten välistä eriarvoisuutta lisäävään kehitykseen on mahdollista puuttua verotuksen, työllisyyspolitiikan ja sosiaaliturvan keinoin sekä tarjoamalla riittävät ja laadukkaat palvelut kansalaisille. Vanhasen ja Heinäluoman hallitus haluaa kuitenkin lisätä eriarvoisuutta.

Edellä olevan perusteella ja Suomen perustuslain 43 §:ään viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

Aikooko hallitus ryhtyä toimiin valtioneemmistöisen Fortumin johdon kannustinohjelmien kohtuullistamiseksi ja muuttaa muutoinkin politiikkaansa niin, että eriarvoisuuden lisäämisen sijasta eriarvoisuutta vähennetään verotuksen, työllisyyspolitiikan, sosiaaliturvan ja hyvinvointipalvelujen avulla?

Helsingissä 11 päivänä marraskuuta 2005

Martti Korhonen /vas
Kari Uotila /vas
Outi Ojala /vas
Annika Lapintie /vas
Markus Mustajärvi /vas
Matti Kangas /vas
Mikko Kuoppa /vas
Minna Sirnö /vas
Iivo Polvi /vas
Jaakko Laakso /vas
Pentti Tiusanen /vas
Veijo Puhjo /vas
Matti Kauppila /vas

Unto Valpas /vas
Suvi-Anne Siimes /vas
Esko-Juhani Tennilä /vas
Mikko Immonen /vas
Sari Essayah /kd
Leena Rauhala /kd
Toimi Kankaanniemi /kd
Kari Kärkkäinen /kd
Päivi Räsänen /kd
Raimo Vistbacka /ps
Timo Soini /ps
Tony Halme /ps